

טיולים כהלכה

ימי בין הזמנים

יו"ל ע"י מכון הלכה חב"ד (ע"ר)

<p>ההכנות</p>	<ul style="list-style-type: none"> כשזורזים את החפצים לנסיעה, יש לארוז תחילה את הטלית והתפילין. לאחר מכן אפשר להוציא, אך בהן יש לפתוח את מלאכת האריזה. יש לדאוג שיהיו במכונית הת"ת וקופת צדקה, ובעת הנסיעה ישתדל ללמוד או להשמיע ענייני תורה. כסגולה לנסיעה טובה יש להשתדל לקבל שליחות מצווה לתת לצדקה כשיגיע למחוז חפצו.
<p>זמן הנסיעה</p>	<ul style="list-style-type: none"> יש להשתדל להעדיף לצאת לדרך באור יום, אך בעת הצורך מותר אף לצאת בלילה, ובפרט כשהדרך נוחה ומוכרת עבורו. בנסיעות מעיר לעיר בלילה, יעמדו לנוח בכל שעה למשך זמן מה (לערך 10 דקות) או יחליפו נהג. כשיוצא לדרך בערב שבת יש לחשב מראש את זמן הנסיעה עם העיכובים האפשריים שעלולים להתרחש בנסיעתו, בכדי לוודא שיגיע למחוז חפצו בזמן שיאפשר לו להתארגן כראוי לשבת. הנוסע במונית וכדומה – עם נהג יהודי – צריך להקדים עוד יותר, כך שהנהג יוכל להספיק בוודאות להגיע חזרה לביתו לפני כניסת השבת. וכל שכן אם הנהג אינו שומר תומ"צ לעת עתה.
<p>תפלת הדרך</p>	<ul style="list-style-type: none"> היוצא מחוץ לעיר בדרך שארכה 'פרסה' (כ-4 ק"מ), או בדרך מסוכנת אף אם היא קצרה יותר, עליו לומר את תפלת הדרך. מעיקר הדין ניתן לומר תפילת הדרך אפילו תוך כדי הליכה, אך באם מסתדר עדיף לומר את תפלת הדרך בעמידה. והנוסע ברכב פרטי, ראוי – אם אין בכך סיכון – שיעצור את הרכב בתחנה או בחנייה זמנית וייצא ממנו לאמירת תפלת הדרך. אלא שאם ממהר והעיכוב בעצירה עשוי להטריד את כוונתו, מוטב שיברך מבלי לעצור. מעבר לכך, בכל יום בו מתעכבים מחוץ לבית אומרים תפלת הדרך – בלא שם ומלכות.
<p>ייחוד</p>	<ul style="list-style-type: none"> בעת הנסיעה יש להקפיד על דיני ייחוד (היינו שלא יתייחד איש -מגיל-מצוות- עם בת מעל גיל 3, וכן שלא תתייחד בת -מבת-מצוה- עם בן מעל גיל 9). ואם נוכח ילד מגיל חמש עד לגיל תשע (ובשעת הדחק עד גיל 12) נחשב כ"שומר", ובשעות הלילה יש צורך בשניים כשומרים. ומוטב שתהייה נהגת עבור בנות, אך בעת הצורך ניתן להקל, אם מתקיימים ב' תנאים הבאים: א) שהנסיעה היא במקום מואר, כך שניתן לראות מבהוץ את הנעשה בתוך הרכב. ב) במסלול הנסיעה ישנה תנועת רכבים או הולכי רגל לפחות פעם ב-3 דקות. אם חסר אחד התנאים (דהיינו שהנסיעה היא בכביש בו אין תנועה מספקת, או בשעות הלילה) אזי יש להקפיד שלא תסע אשה עם איש אחד או שנים, אלא עם שלושה אנשים לפחות.
<p>צניעות</p>	<ul style="list-style-type: none"> יש לזכור שכל ענייני הפרדה בין בנים לבנות מחויבים גם אצל בני דודים, גיסים וגיסות וכדומה, ולכן אם נוסעת המשפחה המורחבת באוטובוס מאורגן, יש לשבת באופן שיישמרו גדרי הצניעות ולא יבאו לידי קלות ראש וכו'. ובפרט בעת השחייה והרחצה צריך להקפיד על הפרדה מלאה בין בנים ובנות. ובכלל יש לזכור כי כל גדרי הצניעות נוהגים אף במחנות הקיץ וכדומה - הן לנשים והן לגברים, שילכו בלבוש צנוע.

הטיולים

- **זהירות מפני הסכנות:** אין לטייל במקומות שיש בהם סכנה.
- **טיול בגן חיות עם בני המשפחה:** על אף הזהירות שלא יראו הקטנים חיות ועופות טמאות, עם זאת - לצורך לימוד עם הילדים על "מה רבו מעשיך ה'", מותר ללכת עם הילדים לגן חיות; אך המעוברות נוהגות להימנע מללכת לשם.
- **הופעות ובילויים:** יש להיזהר שלא ללכת למקומות בהם יהיה קשה להיזהר בדיני צניעות.
- ישיבה מעורבת הינה פירצה גדולה ביותר של גדרי הקדושה והצניעות והיא מנוגדת לגמרי לכללי התורה ולנפסק בשולחן ערוך. ופשוט שיש איסור גמור ומוחלט להשתתף בהופעות וכדומה שבהם הישיבה היא בתערובת.

נסיעה חסידית

- **בחירת מקום הנסיעה:** לפני הנסיעה יש לבדוק היטב לאיזה מקום נוסעים, מי הקהל שנופש שם, מה יש באותה סביבה, כדי שלא נציב את עצמנו ואת המשפחה שלנו בניסיונות קשים של יראת שמים, וההשקעה החינוכית תרד לטמיון חלילה. וכן באם הולכים לאכול ולישון במקום הנופש יש לבדוק מראש שלא נכנסים למכשולות.
- ומעורר הרבי שכל מהות הנופש הוא להפוך מקום זה למקום תורה ע"י הוספה בתו"מ ויר"ש.
- **תפלות:** יש לזכור כי החובה להתפלל במנין הוא גם בעת טיול.
- **למוד התורה:** חובת קביעת עתים לתורה בכל יום, ביום ובלילה, הוא גם בעת טיול.
- **אכילה:** ככלל יש לזכור כי חז"ל דברו בשלילת אכילה ברשות הרבים בפני כל העם; ועיקר הבעיה היא באכילה תוך כדי ההליכה ברחוב. (ואף שיש מן הפוסקים שהקלו בכך במצבים מסוימים -כשאינן זו דרך קבע- אין הדבר ראוי לת"ח).

מקורות: הנסיעה ההכנות לנסיעה: ראה שו"ע אדה"ז או"ח סק"י ס"ט וראה בלקו"ש חל"ה ע' 198 ואילך (תורה). סה"ש ה'תשמ"ט ח"ב ע' 528 ואילך (הכנות). וראה שלחן מנחם ח"א ע' שנז-ט ובהנסמן שם (הוראות וסגולות). "אם אסק שמיים" להרש"י שיחי' פרידמאן. **זמן הנסיעה:** פסחים ב, א. לקט יושר ע' 41. שו"ע אדה"ז או"ח סק"י ס"ט. קצוה"ש סס"ט בבדה"ש סק"ה. מקדש מלך ח"ד ע' תצ (מנוחה בנ. לילה). **תפלת הדרך:** ברכות כט, ב ואילך. וראה טוש"ע ונ"כ ושו"ע אדה"ז או"ח סס"ג ס"ד, סצ"ד ס"ה-ג, וסק"י ס"ד וס"ח. סדור אדה"ז עם הערות וציונים ע' ר וע' תרצא. היום יום י"ט תמוז. ספר המנהגים ע' 23. פסק"ת סק"י סק"ד. בנאות דשא ע' 47, 84. **ייחוד:** טוש"ע אה"ע סכ"ב ס"ט ונ"כ שם, אג"מ אה"ע ח"ד סי' טה, מנ"ש קמ"א ח"ב סצ"א אות כא. דברי סופרים הל' יחוד סמ"ד ס"ק תרח. (אודות "שומר" ראה טוש"ע אה"ע ונ"כ סכ"ב ס"י. יו"ד סקצ"ב ס"ד. נטע"ג יחוד פכ"ט ס"ב וס"ו, פמ"ב ס"ג וס"י-יא). וראה התועדויות ה'תנש"א ח"א ע' 244. **צניעות:** טוש"ע ונ"כ אה"ע סי' כא. לקו"ש ח"ג ע' 84 הערה 34. וראה שיחות קודש תשמ"א ח"ב ע' 413. **טיולים בגן חיות:** לקו"ש חכ"ה בהוספות ע' 309 הערה 2. **זהירות בטיולים:** שו"ע אדה"ז חו"מ הלכות שמירת גוף ונפש ס"ו וסי"א. וראה שו"ת אג"מ או"ח ח"ב סי' נט ד"ה ומדויק. ראה קונטרס העבודה פ"ב. **נסיעה חסידית:** ראה רמב"ם הל' דעות רפ"ד. ראה שו"ע חו"מ סל"ד סי"ח. אג"ק ח"ג ע' שדמ. וראה שיחת ג' תמוז ה'תשל"ח.